

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és lapfőlapdos:

Dr. Tóth János.

Társzerkesztő: **Dr. Franciscy Lajos.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fill. Több-szöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fill.

A szabadelvűpárt taktikája.

Hogy egy párt, mely magában nem egységes, kifelé nem erős és tekintélyes, válogatás nélkül használja fel a kortestaktika eszközeit, az a mily helytelen dolog, épp oly közönséges valami.

Az országos szabadelvűpárt, melyben tótágast áll az egység, s melyben Falk Miksának új évi beszéde óta a barátság csillapíthatatlan dühvel fojtogatja a békeséget, ez a párt, melynek napja szemlátomást homályosodik, mert államfentartó erejében nem bizik a nép, néhány hónap óta olyan kortestaktikával él és készülődik a választásokra, mely szorosban a törvény betűjébe nem ütközik, de a lojalitás és a politikai tisztesség szempontjából nagyon is kifogásolható.

Már a múlt nyáron úgy a miniszterelnök, mint más kormánypárti szóokok beszédeiben, de különösen a kormány szolgálatában álló lapok cikkeiben olyan hang csendült meg, melyből erősen kihallatszott a keresztény szellemű politikának a kicsinylése és kivisított a keresztény intézményektől való oldódzkodás lármája. A célja ennek a sívító hangnak az volt, hogy a társadalom keresztény áramlatait népszerűtlenné tegyék, s ezzel az egyetlen keresztény politikai párt, a

néppárt alatt a talajt megingassák. A lármas hangokat csakhamar cselekvés követte, tények, melyek szerfelett tanulságosak.

Emlékezzünk csak vissza azokra a bizalmas jellegű rendeletekre, melyekkel a kormány a magyarországi kereszténység 900 éves jubileumi ünnepeinek fényét csökkenteni igyekezett. E rendeletek a hivatalos közegeknek az egyházi ünnepeken való hivatalos részvételt egyenesen megtiltották, a mely tilalomból a sorok között tisztán ki lehetett olvasni azt is, hogy a kormány szándékaival nagyon megegyezik az, ha a hivatalnoki kar egyáltalában nem vesz részt a jubileumi ünnepélyeken. A kormány nagy fájdalomra azonban ezt a rendeletet lehetetlen volt végrehajtani, mert idő előtt nyilvánosságra jutott, és mert a hercegprimásnak nagyon előkelő körök segítségével sikerült oda hatni, hogy a miniszterelnök és az összkormány az esztergomi ünnepekre való meghívást vissza nem utasíthatta. Ezáltal az esztergomi nagy ünnep országos és hivatalos jellegét nyert, s meghiúsította az említett belügyminiszteri rendeletek célzatát.

Az ünneplő kereszténység, illetőleg katolicizmus ősi fényében jelent meg a nemzet előtt, országszerte a nép ujongó

lelkese, hivatalos és nem hivatalos körök részvétele mellett ülte meg a nagy ünnepet, a kormány pedig a keresztény érületében megsértett nemzet itéletétől sujtva, szégyennel vonult vissza abba a szabadkőmives odúba, a hol azokat a hirdeti rendeleteket gyártották.

Mellőzve egyes, kisebb fontosságú kormányzati tényeket, melyekkel a szabadelvűpárti kormány a hazai kereszténységen itt-ott rúgott egyet, de természetesen csak akkorát, mint az a mesebeli bizonyos állat a magával tehetetlen orosz-lánon, két jelenséget emelünk ki, melyek a kormánynak és az egész szabadelvű pártnak a keresztény államalapot gyengítő szándékait minden leplezgetés ellenére is elárulják. Az egyiket a kultuszminiszter beszédeiben látjuk, a ki a tárcájának tárgyalása alatt lefolyt vita során, Rakovszky István azon vádjára, hogy a miniszter az ő kulturpolitikája révén a kozmopolitizmusnak nyit utat a magyar közoktatásba, azt válaszolta, hogy éppen ellenkezőleg áll a dolog, és nem ő terjeszti a kozmopolitizmust, hanem azok, a kik a keresztény nevelést sürgetik, mert hiszen a kereszténység kozmopolita jellegű irány.

Ha egy német miniszter mondana ilyent a birodalmi gyűlésen, az 24 óráig

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ TÁRCÁJA.

Párisi naplóból.

Irtá: **Mark Twain.**

A párisi ember nem utazik sokat, csak anyanyelvet ismeri, csak a hazai irodalmat olvassa és ennélfogva korlátolt és önelégedett. Mégis, hogy igazságosak legyünk, vannak franciák, akik tudnak idegen nyelveket — nevezetesen a pincérek. A többi között angolul is tudnak, azaz európai módon tudnak, azt akarom ezzel mondani, hogy tudnak ugyan beszélni, de mást meg nem értenek. Ők fáradtság nélkül értetik meg magukat, de az a lehetetlenséggel határos, hogy az ember egy angol mondatot úgy fejezzen ki, hogy ők képesek legyenek azt megérteni. Ők azt hiszik, hogy értik, állítják is, de nincs rá eset.

A következő beszélgetést folytattam egy ilyen lénnyel; le is irtam, hogy el ne feledjem.

En. Szép narancsok ezek. Honnan valók?

Ő. Melyek? Igenis, rögtön hozok.

En. Ne, ne hozzon többet; csak azt akarom tudni, honnan valók, — hol termettek.

Ő (rendíthetetlen arckifejezéssel és emellett hangszállal). Úgy?

En. Igen. Megnevezhetné az országot, honnan valók?

Ő (lágyan, emellett hangszállal). Úgy?

En (lemondólag). Ön igen jó.

Ő. Jó éjt! (Meghajol és a legmegelégedettebben vonul vissza).

Ez az ifjú elég jól megtanulhatott volna angolul, ha kis fáradtságot fordított volna rá, de ő francia volt és ezt nem akarta tenni. Mennyire más ami népünk; minden alkalmat kihasznál, ami csak kínálkozik. Párisban van néhány francia protestáns — akik csinos imaházat építettek maguknak az egyik avennen, s ott akarták teljes joggal nemes francia nyelvükön hallani az igaz tanítást és üdvözülni. De a tréfa elrontotta a dolgot. Hazánkbelleink ugyanis minden vasárnap előttük mentek be és az egész teret elfoglalták. És amikor a tiszteletes felment a szószekre, az egész házat telve találta idegen külföldiekkel, kik várakozásteljesen ültek ott, kezükben kis könyvvel — látszólag szattjánbörbe kötött bibliával. De csak látszólag, mert az a kitűnő és kimerítő Bellow-féle francia-angol szótár, mely alakra és külsőre teljesen a bibliához hasonlít — az emberek pedig azért vannak ott, hogy franciául tanuljanak. Az épületnek pedig ez lett a gúnyneve: „A francianyelv ingyen oktatásának temploma“.

Ezek a szorgalmas emberek valószínűleg a nyelvismereten kívül általános képzettséget is elsajátítanak, mivel, mint mondják, a francia szentbeszéd ép olyan, mint a francia szónoklat, — egyik sem nevezi meg a történeti eseményt, hanem csak annak dátumát. Egy francia szónoklat körülbelül ilyen:

„Társak, polgártársak, testvérek, nemes tagjai az egyedül dicső és tökéletes nemzetnek, ne feledjük, hogy január 21. törte szét láncainkat; hogy augusztus 10. szabadított meg a külföldi kémek gyalázatos jelenlététől; hogy szept. 5. igazolt az ég és föld előtt; hogy brumaire 18. bűnhődésének kezdetét vette; hogy júli 14. a szabadság hatalmas szava vala, mely a feltámadást, az új napot hirdette és a föld elnyomott népeit felszólította, hogy Franciaország isteni arcára tekintsenek fel és életre keljenek; ismételve szórjunk átkot decemb. 2-kának férfira és mennydörgő hangon, Franciaország őshangján, jelentsük ki, hogy nélküle a világtörténelem nem ismerte volna meg sem marc. 17.-ét, sem októb. 12., sem jan. 19., sem april 22., sem nov. 16., sem szept. 30., sem júli 2., sem febr. 14., sem juni 29., sem aug. 15., sem máj. 31., — hogy nélküle Franciaország, a tiszta, a dicső, az egyetlen Franciaország, ma nem birna oly fényes és páratlan kalendáriummal!“

sem maradhatna meg a helyén. Mert vagy kirívó tudatlanság ez az állítás, vagy rosszakaratú becsmélés. A kereszténység mindenestre világintézmény, s mint ilyen hasonló a műveltséghez és a tudományhoz, melyeknek szintén az a rendeltetésük, hogy az egész világ közkinccsei legyenek, de azért a kereszténység nem kozmopolitizmus, mely hazát nem ismer, hanem élettörvény, mely hazát alapít s azt a krisztusi hit- és erkölcsrendszerrel, a társadalmi rendnek és a polgárosodásnak két megingathatatlan oszlopával erősíti meg. A kereszténység a népeket mindenütt nemzeti jellemöknek megfelelő társadalmi intézmények és életszellem által nemesíti meg, azért mindenütt nemzeti erkölcsöket fejleszt és nemzeti kultúrát honosít meg.

Nem is vetköződik ki a keresztény népek műveltsége a nemzeti jellegből mindaddig, a míg azok a keresztény hitelveket az iskolából és a közéletből ki nem rekesztik. Csak akkor, ha valamely nemzet ezeket az elveket megtagadja és azok érvényesülését megakadályozza, kezdődik az illető nemzet életében és műveltségében a szellemi és erkölcsi zűrzavar, a szintelenség, mely mint a szürke köd, a munkáló ész látókörét homályba borítja, az alkotó akarat törekvéseit elzsidbasztja. A biztos és céltudatos irányt ingadozás és kapkodás váltja fel a nemzeti élet minden terén, lótasfutás a világpiacon, a hol a hitelenség a megtagadott keresztény szellem helyébe más életelvet keres.

Talál is a hitelenség a világpiacon sok silányságot, melyeket mohón magába vesz s átültet irodalomba, erkölcsbe, művészetbe és tudományba. Így keletkezik a kozmopolitizmus, mely egyenes tagadása a kereszténységnek.

Tudja ezt nagyon jól Magyarország kultuszminisztere, de hát a szabadelvűpártnak most a választások előtt nagy

szüksége van arra, hogy a keresztény intézmények becsméreltessenek, a keresztény szellem a gáncoskodás műfogásai-val kicsinyeltessék, mert ebből a szellemből táplálkozik, s ettől vár erősítést az ország egyetlen keresztény pártja: a néppárt.

Ezért helyezte Wlassics úr egy sorba és emelte egy rangra a kereszténységet és a kozmopolitizmust.

Ugyanezt a taktikát követte az egész szabadelvűpárt az egyetemi kereszt-kérdés dolgában. Nem találkoztott ebben a nagy pártban egyetlen ember sem, a ki az egyetemi ifjuság jogos kívánsága érdekében felszólt volna. Csökönyös közömbösséggel hallgatták a néppárti szónokokat, mintha azok nem a kereszténység jelvényét az egyetem csarnokában jogosan megillető helyről és tiszteletéről beszéltek volna, hanem valamely árucarnoknak az építészeti ornamentikájáról, melynél csakugyan mindegy, vajjon japán, görög, szabadelvű, zsidó vagy hottentot motívumok vannak-e benne.

A szabadelvűpártnak ez a cinikus magatartása, olyan örvényes megsülyedése az erkölcsi érületnek, melyből nincs felemelkedés. A mely pártnak nincs egy ajánló, egy pártoló szava akkor, midőn az ország legfelsőbb intézetének ifjusága az eszményi lelkesedés fellángolásával, a hazát alapító vallás jelvényének a tantermekben való kifüggesztését kéri, annak a pártnak soraiban nem konatyák ülnek, hanem honrontók. Kufárok, kiknek nem lenne helyök a törvényhozás csarnokában, ha az a csarnok Magyarországon még szentély volna.

Taktika ez is tagadhatatlan, melyet a szabadelvű párt választási célokból követ, hogy kissebbítvén a keresztény intézményeket, megszagassa a néppárt életgyökereit.

De mi bizunk az ország keresztény népében, hogy sem a kicsinylés, sem a

becsmérlés taktikájának fogásai által meg nem hagyja magát téveszteni. A keresztény lényét, mely e hazában annyi förgeteg fellegein diadalmasan keresztül tört, pök-döső legyek és piszkos pókok nem fogják elhomályosítani.

Harc az igazságügyi palotáért.

Az igazságügyi palota kérdésében eljáró küldöttséget február 27-én, szerdán délelőtt 10 óra után fogadták a képviselőház miniszteri szobájában Széll Kálmán és Plósz Sándor miniszterek, minthogy azonban utóbbinak a ház ülésébe kellett menni, mert az ellenzék „Hol a miniszter?” — „Nincs miniszter” kiáltásaival az elnököt kényszerítette, hogy Plósz után küldjön, lévén éppen az igazságügyi tárca tárgyalás alatt.

A küldöttségi tagok a „Pannónia” szálló termében gyülekeztek s onnét együtt mennek 3/4 10-kor a házba, hol gróf Apponyi Lajos udvarnagya és gróf Eszterházy János, valamint Polónyi Géza, Szulyovszky Gusztáv, dr. Rudnyánszky Béla és Zmertych Iván orsz. képviselők már várták a nyitraitakat. A küldöttségben részt vettek: Gróf Batthyány Vilmos, Bacsa István, dr. Bobok József, Kondor István, Csernyák Rezső, Duboviczky Imre, Emödy József, Frankl Zsiga, Guderua Béla, dr. Gutvill Pál, dr. Havas Armin, dr. Jellinek Miksa, dr. Kállai Armin, Karsay Imre, Kubinyi Endre, Kútvaszer István, Löwy Károly, Markovics János, Markovics Lajos, Merkader Antal, Metzger Ede, Morton József, Oeskey László, Palkó Ernő, Pollák Miksa, Richter Károly, Ronchetti József, Szabó Imre, dr. Szabó Samu, Szalvendi Lipót, dr. Szegő Zsiga, dr. Sztránszky Szidor, dr. Weisz Vilmos.

Polónyi Géza és dr. Rudnyánszky Béla a legnagyobb készséggel ajánlották föl szolgálataikat, s a mint Plósz S. miniszter megjött, Polónyi G. azonnal bement utána s értekezett vele. Nem sokára azon hírrrel jött ki tőle, hogy Nyitráról valamely ellenérdekű áramlat sürgönyözött a minisztereknek, de ő azért hajlandó a küldöttség ohaját a lehető legjobb akarattal megfontolás tárgyává tenni.

Plósz szerette volna a küldöttséget azonnal fogadni, de ez nem történhetett, mert a küldöttség előbb a miniszterelnökhöz akart menni.

Kis idő múlva Széll Kálmán is megérkezett, s alig 1-2 perc múlva a küldöttséget behívatta. Ennek tagjaitól egészen megtelt az első szoba, s

Hallottam egy francia beszédet, mely a következő különös, de ekesszőlő módon végződött:

„Ájtatos hallgatóm, komoly okunk van január 13-ának férfára gondolni. Jan. 13-i szörnyű bűn következményei valódi viszonyban állanak magának a tettnek nagyságával. E tett nélkül nem lett volna nov. 30. — mily szomorú látvány! Juni 16-ának iszonyú gaztette nem történt volna nélküle és juni 16. férfja nem ismerte volna meg az életet; egyedül neki tulajdonítható szept. 3., neki a veszélyteljes okt. 12. Halásak lehetünk-e eszerint jan. 13-ával szemben a rátok, rám és mindnyájunkra, akik itt lélegzünk, hozott halálfelelőért? Igenis, barátaim, mert az ajándékozott meg bennünket azzal, ami nélküle sehasem jött volna — az áldott dec. 25!”

Tan egy kis felvilágosításra van szükség e helyen, bár olvasóim nagyobb részének alig szükséges ez. Jan. 13-ának jérfa Ádám; e nap büntette az alma evése; nov. 30-ának szomorú látványa a paradicsomból való kiűzetés; juni 16. szörnyű gaztette Ábel meggyilkolása; szept. 3. eseménye a száműzetés országába való elindulás*), október 12-én pedig eltűntek az utolsó hegyormok a vízözön alatt.

*) A bibliában jártas olvasó tudja, hogy a száműzetés országa, Kain menhelye volt.

Ha az ember Franciaországban templomba megy, kalendáriumot vigyen magával, — azt is jegyzeteset.

Hogyan terem a Mannlicher-puska?

Minden jó katona becsben tartja a fegyverét, nem csak azért, mert ezt a katonai regula hozza magával, hanem azért is, mert a harc veszedelmeiben a fegyver legmegbízhatóbb segítő társa a katonának, ettől függ legtöbb esetben a győzelem, vagy a kudarc s ezzel együtt a haza sorsa. És mégis mily kevesen gondolnak arra, hogy mennyi sok fáradság, gond, mennyi szellemi és kézi munkaerő szükséges ahhoz, hogy ezt az elvitáztatlanul kitűnő fegyvert elő lehessen állítani!

Elmondjuk tehát röviden, hogyan készül az osztrák-magyar hadsereg kezi lőfegyvere: mennyi mindentele munka szükséges ahhoz, míg végre a harcoló katona kezébe adják, mint tökéletes, csataképes fegyvert.

Hadseregünk kezi lőfegyverét tudvalevőleg Mannlicher-puskanak nevezik, mert az eszaki vasutak hasonnevű főmérnöke volt az, ki ezen puska szerkezetét föltalálta. Az eredeti Mann-

licher-puskán azonban a tapasztalások nyomán sok változtatást kellett tenni, úgy hogy az minden alkatrészében különbözik már valamiben az eredetitől.

A hadsereg puskaínak mintegy két harmadát az osztrák fegyvergyár készíti Steyerben, egy harmadát pedig a magyar fegyvergyár Budapesten; ezenkívül az osztrák honvédség puskaíat teljesen Steyerben, a magyar honvédséget pedig teljesen Budapesten állítják elő. Mind a két gyárnak azonban egy anyagot, a legjobbnak ismert stíriai acélt kell használnia, az egyes fegyverrészeket pedig oly egybevágólag készíteni, hogy bármely gyárban készült fegyver részei egymással kicserélhetők és tökéletesen helyettesíthetők legyenek, a mi annyit tesz, hogy ha például Bécsben a cs. és kir. arzenálban a fegyvervizsgáló bizottság, melynek kezén minden fegyver keresztül megy, 10 magyar és 10 osztrák gyárban készült fegyvert a legapróbb részeire szét szed s az egyes részeket össze-vissza keveri, azokból ismét 20 tökéletes, minden kifogás nélküli puska legyen összeállítható.

A ki egy keveset ért a technikai munkához, mindjárt be fogja látni, hogy ily hajszalnyi pontossággal és egyformasággal a fegyverrészeket csak gépek útján lehet előállítani. És valóban

maga Szell Kálmán kérte az urakat, lépjenek beljebb a másik szobába.

Dr. Rudnay Sándor polgármester röviden fölkerete a két minisztert engedték meg, hogy Nyitra város kérelmét a képviselőtestület választott szónoka adhassa elő, mire Mérey Lajos a következő, a miniszterek által nagy figyelemmel hallgatott, s a küldöttség tagjai által többször helyesléssel fogadott beszédet mondotta el:

Nagyméltóságú Miniszterelnök és Igazságügyi-miniszter úr!

Kegyelmes uraink!

Nem egyesek vagyoni magánérdekeinek előmozdítása céljából, hanem a városi képviselőtestületnek *egyhangulag* hozott határozata alapján a város *közérdekében* keresünk Nagyméltóságotknál orvoslást a Nyitrán építendő igazságügyi palota kérdésében arra nézve:

hogy az ne építessék a temető és kavicsbányák mellé, a marhavásártér és majorok közé, a hol a városnak mint ilyennek nemzedékekre kibátó kárával és veszteségével járna, a jogkereső közönségre és az igazságügyi személyre nézve pedig a lehető legalkalmatlanabb helyen állana,

hanem építessék a város belterületén, a személyi és üzleti forgalom vonalain belül, olyan helyen, a hol nemcsak a várost szepítené, hanem annak emelkedését is előmozdítaná, s ugy a jogkereső közönségnek, mint az igazságügyi személyzetnek megfelelő helyen diszlenek.

Ha az igazságügyi palota a temető és kavicsbányák mellé, a marhavásártér és majorok közé építtetnék, ez által a városra szükségtelenül *jelentékeny költség* nehezdednek, egyfelől azért, mert a marhavásártérrel át kellene helyezni, helyesebben mondván, másutt kellene berendezni, holott a mostanig alig 1—2 évvel ezelőtt a közigazgatási hatóságok meghagyása folytán, sok költséggel kényszerültünk létesíteni akkor, midőn az előbbi marhavásártérrel a katonai mentelep céljaira foglalták el, —

másfelől azért, mert a palota egész körületét kikövezní, csatornázási és világítási csőhálózzal ellátni kellene, a mire a város belterületén azon okból nem kellene költenünk semmit, mert ott már a kövezés, csatornázás, világítási csőhálózat, sőt az aszfaltjárdák is megvannak.

Szolgáljon Nagyméltóságotknak tájékoztatásul ezen használatom: ha Nyitrán az igazságügyi palotát a temető és kavicsbányák mellé, a marhavásártér és a majorok közé építenék, ez épen ugy venné ki magát, mintha itt Budapesten, az új nemzeti színházat, vagy mondjuk a tervbe

úgy is van, mindkét gyárban a gőz- és vizező által hajtott gépek nagy száma van használatban a különféle munkák végzésére. Minden legkisebb fegyverrész előállításához meg van a szükséges gép, melyet a legügyesebb géplakatosok kezelnek.

Igy tehát minden kis alkatrésze a fegyvernek több száz kézen megy keresztül, míg az előírt alakban és méretekben kikerül mint kész darab, mely a fegyver összeállításánál kifogás nélkül használható.

Igy például a cső előállításához 309 különféle műtét kell, tehát épp annyi gép működése is, míg a nyers acélrudból használatra készen előkerül, ehhez járul még a sok mellék-munka, nem is számítva a célgömb és az irányzék előállítását, melyekhez ismét 16 különféle gép szükséges. Még több munkával jár a závarzat és az ágyazat elkészítése, ezen munkálatok 374 lépcsőfokon át vezetnek a tökéletességhez, az ágyazathoz magához 75, a závarzathoz 110 és az egészen egyszerű gyujtószegehez 6 különféle gép. — az egész fegyver előállításához 4181 gép szükséges.

Mikor aztán végre készen van a fegyver, egy katonatisztek és hivatalnokokból álló átvevő bizottság kezébe kerül, hoi újból szétszedik és minden alkatrészét, ehhez alkalmas készülékekkel megméri, felülvizsgálják, a mihez ismét 511 kü-

vett központi járásbírószágot, a központi pályaudvaron túl, az azzal szemközti Tattersall melletti területen építenek!

A nagyméltóságú igazságügyminiszter urnak ezen kérdésben elfoglalt álláspontja legkivált azért érinti rendkívül fájdalmasan a város közönségét, mert az eddigi tárgyalások menetén nem találattunk érdemeseknek arra, hogy a kérdés közvetlenül velünk, mint a kiket leginkább érdekel, részletesen és behatóan tárgyalatott volna, — és mi mindig csak azt hallottuk, hogy a palota céljaira legalább 4000 négyszög öl szükségeltetik, most pedig az építési rajzból kitűnik, hogy csak 2484 négyszög ölré van szükség, a mennyi területet mi a város belterületén több helyen is kijelölni tudtunk és tudunk, míg ellenben a 4000 ölnök beszerzése már önmagában is a legnagyobb nehézséget képezte!

Nézetünk szerint Nyitrán az igazságügyi palotát nem úgy kell elhelyezni, hogy a városnak összes érdekei, s annak összes személyi és üzleti forgalma a palotához alkalmazkodjék, hanem olyan helyen kell azt építtetni, a melyen az a közérdeknek, s a városi lakosság összes viszonyának leginkább megfelel.

S ezen kérdésben nem szabad *döntő* szerepet játszani a kincstár pénzügyi érdekeinek, mert ez az igazságügygyal való kalmárkodás bélyegét sűtné az egész eljárásra, a minek elhárítása részünkről legfőbb törekvésünk.

Kegyelmes Urak! A hatalom *parancsszava*, a hatalom döntési joga nem jelenti egyuttal az *igazságot*, s a nagyméltóságú igazságügyminiszter úr közegeinek *tetszése és akarata* nem jelenti egyuttal a *célszerűséget*. Mi azon meggyőződéstől vezéreltetve jelentünk itt meg, hogy a kérdés az *igazságnak és a célszerűségnek* megfelelően, mindkét fél megelégedésére megoldható, s ez okból esedezünk kérvényünkben az iránt:

Kegyeskedjék a nyitrai igazságügyi palota helyének kérdésében az építés függőben tartásával, a várossal közvetlen tárgyalásokba becsátkozni, a város közérdekű kívánalmait és előterjesztéseit meghallgatni, s azok alapján a palotát a város megállapítandó belterületén építtetni.

(Plósz Sándor ó nagyméltósága itt eltávozott, mert a képviselőház az ülést már megkezdette, s az elnök a miniszter úrért üzent.)

Nagyméltóságú miniszterelnök úr!

Elénken emlékezünk még Nagyméltóságodnak azon államférfiúi bölcsességgel s mély hazafisággal mondott szavaira, melyek szerint a magas kormányának egyik nemes feladata a vidéki városok közérdekű ügyeit felkarolni s azoknak fejlődését előmozdíteni, s a közérdekű ügyek kezelésére szükséges, nem is számítva ide a ki- és becsomagolást: aztán löprőbára kerül a puská. A fegyvereket tömegesen egy gép segítségével kipróbálják, mindenikből 10 lövést téve; erre a fegyvereket alaposan megtisztogatják, beszirozzák, szétszedik és újból összerakják, így kerülnek a raktárba.

Ezeket mind egybevetve, arra az eredményre jutunk, hogy mielőtt a katona kezébe kerülne a puská, megfordul mintegy 5000 pár emberi kézen s ezek mindenikének van rajta valami dolga, hogy tökéletessé legyen.

Ha végül a gyári könyvekbe tekintünk, hol minden munkának az ára századrész krajcárnyi pontossággal be van jegyezve, — kitűnik, hogy egy Mannlicher-puská, minden velejáró munkát egybevetve, 36 forint 67 krajcárjába kerül az államnak, jobban mondva: az adófizető népnek.

K. E.

Sziporka.

Ijesztő bók. — Nagysád, szemei különböznek egymástól.

— Ah Isten szerelmeért! ne ijeszsen meg...

— De igen, az egyik szebb, mint a másik.

elősegíteni, és mi nem panaszképen, mert férfiakhoz ez nem illik, hanem csupán a történeti hűség kedvéért fölemlítjük, hogy Nyitra városa a magyar felelős miniszteriumoknak 34 évi fennállása óta, soha semmi olyat nem kapott, a mi tisztán a város ügyeinek támogatásával és elősegítésével lett volna egyértelmű, és mi ennek dacára mindazon kötelességeket, melyeket a művelődés, haladás, az alkotmányos élet fejlődése és az ezekkel fokozódó közígények követeltek, anyagi erőnkkel arányban sem álló erőfeszítésekkel és áldozatokkal, soha nem lankadó hazafisággal teljesítettük, a nélkül, hogy ezért jutalmat kértünk volna.

Az általános üzleti pangás és gazdasági válság miatt mi is elmondhatjuk a keserűség pillanataiban, hogy mindenünk elveszett, csak egy maradt meg: hű magyar hazafiságunk, de mi mégsem csüggedünk, mégsem adjuk meg magunkat, hanem Nagyméltóságod igazságszeretetére bizzuk sorsunkat, városunk igazságügyi palotájának sorsát.

Nem lesz nehéz a döntés, a választás, mert a mérleg egyik csészéjén a városi *közérdek igazsága*, a másikon a hatalomszóval való egyszerű *rideg mellőzés* van elhelyezve, s mi bizva kérjük Nagyméltóságodat, kegyeskedjék bennünket azon üzenettel küldeni vissza polgártársainkhoz: Magyarország miniszterelnöke az *igazságot* választotta.

Szell Kálmán miniszterelnök válaszában mindenekelőtt megerősítette a küldöttség szónokának azon szavait, melyekkel a vidéki városokra vonatkozó kijelentésre hivatkozott, s kifejtette, hogy a városok képezik az ország testének azon tagjait, melyek mintegy a nemesebb részek erő-góc-pontjai, s így azoknak gondozását mindenkinek szíven kell viselnie, a ki az ország erősödését elérni akarja.

Nyitra városának kérelmét illetőleg ő ugyan nem dönthet, mert ez a szakminiszter úr hatás körébe tartozik, de a mennyire tőle függ, pártolni fogja. S ugy értesült épen most az igazságügyminiszter úrtól, hogy a kérdés még megfontolás, újabb rekonzideráció tárgyává tehető, s ekképen mi sem állja útját annak, hogy a közmegelegedésre vezető megoldás sikerüljön.

A küldöttség nagy eljenzéssel jutalmazta a miniszterelnök ezen nyilatkozatát, a ki a szónokkal, a polgármesterrel, gróf Apponyi Lajossal, gróf Eszterházy Jánossal s még néhány küldöttségi taggal kezét szorítva, a küldöttséget elbocsájtotta.

Ezután néhányan a házól eltávoztak, a nagyobb rész pedig ott maradt s a Karzatokra ment, bevárando az ülést véget, a mikor Plósz S. igazságügyminiszter őket, valamint az azon időre viszaérkezett többieket újra s egymaga fogadta.

Mérey Lajos, a már előbb Plósz S. jelenlétében elmondottakra utalva röviden ismételte a város kérelmét, mire az igazságügyminiszter kijelentette, hogy az ügyet újabb megfontolás tárgyává tenni kész, minthogy azonban a képviselőház épen az ő tárcáját tárgyalja, ő maga személyesen nem járhat el, hanem Liszkay miniszteri tanácsost fogja utasítani a további tárgyalásokra. S e végből szükséges, hogy a polgármester ur, még néhány taggal itt maradjon, s holnap (28-án) délelőtt Liszkay min. tanácsos urhoz fölmenjen, a kit ő addig utasítani fog.

Újra szívélyes eljenzésbe tört ki a küldöttség, melynek tagjait a polgármester a miniszternek bemutatta.

Mindkét miniszter átvette a hozzájuk külön-külön intézett kérvényeket.

Dr. Rudnay Sándor polgármester nyomban ott a képviselőház folyosóján mondott köszönetet Apponyi Lajos és Eszterházy János grófoknak, (ez utóbbi Nyitra városi rétbirtokos) hogy megjelenésükkel a város ügyét támogatni szívesek voltak.

Ezután a küldöttségnek nagyobb része (30 tagja) az Andrassy-uti Drechsler vendéglőben ebédelt, a hol dr. Rudnay Sándor polgármester Mérey Lajosra miat a városnak díszszónokára,

dr. Sztránszky Izidor pedig a város polgármesterére mondott felköszöntőt.

A küldöttség abban állapodott meg, hogy a polgármesterrel Mérey Lajos, Markovics János, Kubinyi Eudre és Ronchetti József tagok menjenek másnap Liszky min. tanácsos úrhoz tárgyalni.

Ertesülésünk szerint február hó 28-án 10 óra után az öttágu bizottság fönt járt Liszky min. tanácsos úrnál az igazságügyminiszteriumban, de L. ur azonnal dr. Bernáth Géza államtitkárhoz ment velök. Itt több mint egy órán át folyt a tanácskozás, melynek elején az államtitkár azt kívánta, hogy legfőkébb 8 nap alatt az egész dolog eldőljön, s a város konkrét javaslatokat terjeszzen be, mert ők tovább nem várnak! A tárgyalás menetén azonban az államtitkár belátta ezen feltételnek túlszigorú voltát, s végre abban történt megállapodás, hogy a város 8 nap alatt terjeszse be azon belterületi helyszínrádját, melyeket a fapiac helyett ajánlatba hoz, a miniszterium azután leküldi Liszky Jenő min. tanácsost és egy szakértőt Nyitrára, hogy ezek a helyszíni szemlét megtartsák és a várossal közvetlenül tárgyaljanak.

Mindezek szerint a városi küldöttség sikerrel járt el s a közérdek megóvása talán mégis győzni fog.

Levelezés.

Trencsén-Baán, 1901. febr. 28.

Tisztelt Szerkesztő úr!

Nagyvárosi divat honol nálunk, a fő vendéglőben „pezső-estély”-ek voltak majdnem minden szombaton, ezeken összejött az intelligencia színe-java, s ott vidám társalgás és vig cigányzene mellett „pihentek ki” a hét fáradalmait, és hogy néha a fiatalság táncra is perdült, azt hiszem kiki természetesnek fogja találni. A fényesebb sikerült estélyekkel és táncmulásokkal nemcsak a lányok, hanem a mamák is nagyon megvannak elégedve, mert a szemekre nehezedeő álmatlóságot vég zene és tánc náluk is elűzte.

A nagy világ aligha tudja, hogy Baánban már helyi lap és hozzá ele-lap is létezik, a címe — „Pletyka” — kimagyaraz mindent, tartalmát helyi érdekű és nem helyi érdekű lapos viccek, melyek abszurdításukkal meg a „halva született nagyapát” is életre hoznak és Hazafi Veray-féle modorban írt döcögős versek alkotják, szerkesztő-séget álnév föli, megírnam a t. olvasónak, hogy hol és mily áron szerezhető be, de sok utánjárás mellett sem sikerült.

Az egész farsangi szezonban legméltóbban fejezte be febr. 18-án a „Kath. Legény-Egylet”-i színelőadás, két darabot adtak elő; az egyik Boduár Gáspár: „Vissza a műhelybe” című darabja, a másik „Dobrovólnici” című tót színmű. Sok jót és szépet hallunk a baáni legényegyletről és mindig tapasztaljuk, hogy életképes intézmény, bár elég sajnos, csak körülbelül 40 tagja van, de ennek dacára védő-bástyája a világba kerülő fiatal mester-legénynek, mely a mindenfelé elhárpadzó és terjedő socialista eszméktől megőrzi; de a színelőadásban tapasztaltuk azt is, hogy a magyarosításnak is egy jelentékeny tényezője. Minden túlzás nélkül azt kell mondanunk, hogy az előadás az igényeket teljesen kielégítette. Lukovényi Béla „Dainoki Alfréd fizetés nélküli tiszteletbeli díjok-helyettes” szerepében ügyes gestusaival és teljesen hű svihák tempóival nagy tapsvihart aratott. Schmidt Gizella k. a. oly hűen adta a nagyratörő mester-asszonyt, hogy akarsak valami színeszeti iskolából került volna ki. Szokolik Mariska k. a. kitünően fogja a papucs-korományt vezetni, ha az életben is úgy bánik el jövődöbéljével, mint a színpadon. Pecsényanszky János a juhász szerepét oly ügyesen kezelte, hogy

megfelelőbb alakot nem találhattak volna, a többi szereplőket is kivétel nélkül csak dicséret és elismerés illetheti. A betanítás nehéz munkája és a rendezés igen ügyes mesterre vallott, a kinek régen ismerjük minden nemes eszméért lelkesülő Pechán István tanító urat, a ki sok nehézséget leküzdve végre biztosította a „Kath. Legény-Egylet” diadalát.

Es midőn ezen hazafias és katolikus egy-let „könyvtára javára” színelőadást rendez, sajnálattal tapasztaltuk azt a tapintatlan-ágot, hogy sokan a helybeli intelligens elemek közül, akik a magyarosítást és a „jó katolikus” szálló ígét oly gyakran ajkaikon hordják, nem jelentek meg, míg a „hazát nem ismerő ultramontanizmus” képviselői, a papság, messze vidékről csikorgó hidegben idejött, hogy hazafias gondolkodásáról e tettel is tanúságot tegyen, mert régi igazság: „Verba volant, facta loquuntur.” Nem személyeskedünk, neveket nem említünk, de azt az igazság érdekében ki kell jelentenünk, hogy egy hazafias színelőadás talán előbbre való, mint valami „pezső-estély”. Szinte az elkeseredés látszott a fiatal-ságon, midőn febr. hó 19-en az intelligencia teljes részvétele miatt a magyar darabot a napirendről le kellett venni. Ily részvetlenség csak azt a magyarosítás ügyének és elkeseredés útján elvezet a socializmushoz. Custos.

Ujdonságok.

Pápai trónálló, római gróf. Püspök urunk ömeltősága, mint ismeretes, őszentsége által pápai trónállónak és római grófnak lett kinevezve. A pápai trónálló azon egyházi méltóságok közé tartozik, kik az egyház fejét, midőn az ünnepélyes isteni tiszteletet, vagy pedig ünnepélyes felvonulást tart, közvetlenül környezik, illetőleg kíséretét képezik. A római kuriánál száma nézve 98 ilyen pápai trónálló van a püspöki karból, s ezek megkülönböztetésül a többi főpásztoroktól „*episcopi de curia*” néven szerepelnek. Közölük néhány allandóan Rómában van, különféle congregatiókba beosztva, míg a többiek az egész földön elterjedt kath. püspöki karból válogattatnak ki. S ezeknek előjoguk, hogy midőn Rómában vannak, bármely ünnepélyes alkalommal a pápa közvetlen kíséretét képezik. — A római gróf cím adományozása szintén a pápai hatalom történeti joga. A szentszék a középkorban császári, királyi méltóságokat adományozott, s akárhány olyan hercegi és grófi család van napjainkban, melyek csak pápai kinevezés alapján bírják rangjukat. A jelen római grófi cím nem csupán egyháziaknak, hanem kiváló érdemek mellett világiaknak is szokott adományoztatni még napjainkban is. A szentatyának magas figyelme ősz főpásztorunk iránt az egész egyházmegyében általános örömet keltett: és pedig annál inkább, minél jobban mellőzi őt a liberális kormány. A hívek és a papság szeretete mindig legfényesebb dekorációja lehet egy főpászornak.

Kinevezés. Gisser Agoston, Gisser Gyula torna-tanár fia, a nyitrai főgymnasiumhoz helyettes torna-tanárrá kineveztetett. — A szakmájában teljesen képzett fiatal tanárt melegen üdvözlünk.

Halálozás. Mittuch József felső-elefánthi plébános-helyettes, lapunk kedves tollu munkatársát súlyos csapás érte. Édes anyja, a kinek ép hogy nyugalma otthont rendezett be a plébánián, jobb létre szeaderült, életének 55. évében. A család következő gyászjelentést adott ki:

Alulírottak fájdalomtól megtört szívvel jelentik *Mittuch Edéné* szül. *Czeajna Koronellának* i. hó 27-en délelőtti 11 órakor életének 55-ik, boldog hazaságának 54-ik évében, hosszas szenvedés és a halotti szentségek ajtatos fívetele után történt gyászos elhunytát. — A drága halott földi maradványai március hó 1-en d. u. fél 4 órakor fognak a felső-elefánthi templom-tér kertjében a jövő föltámadásig nyugalomra helyezetteti. Az engesztelő szent mise-áldozat lelke ad-

vért a felső-elefánthi templomban március hó 2-án benutattatik. — Kelt Felső-Elefánthon 1901. *Mittuch Edé*, mint férje. *József, Kálmán*, gyermekei. *Adler Jánosné* szül. *Czeajna Klementin*, mint nővére.

Mittuch József költői lelkületű munkatársunk, kinek édesen bongó tárcáira jól emlékeznek t. olvasóink, szorosán össze van nőve a lappal, annak kezdetétől fogva egyik legbuzgóbb munkatársa, miért is a szülőjét vesztett fiu fájdalom-ban a legmélyebb kártársi részvétellel osztozunk. Adjon a Mindenható enyhe vigaszt a szerető fiunak, elköltözött édes anyját pedig vezesse az örök üdvösségre.

Meghívó. Kath. körünk március hó 10-én délután 4 órakor tartja rendes évi közgyűlését, melyre a t. tagtárs urakat tisztelettel meghívom. Nyitrán 1901. febr. 25. Vagner József, elnök. — Ma délután 4 órakor ugyancsak a kath. körben felolvasás lesz: „A természet ősz elemei a költészetben” címen s az egyházi zeneegylet tagjai Beethovennek és Seylernek egy-egy műdalát fogják előadni. A felolvasáson vendégeket szívesen lát a vigalmi bizottság.

Katonai léghajó Nyitrán. Csütörtökön délután egy rozoga brieskán három katonatiszt döcögött be Nyitrára és egyenesen a „Korona szálló”-ba hajtottak. Utánna két parasztszekerfüresa rakományal fordult be a fogadó udvarába. Mig az utóbbi két szekeret bántuló közönség vette körül, hasztalan találgatással töltvén idejét, addig a három tiszt visszavonult szobájába. Később köru-tra indultak megsejmelni a várost: azután be-tertek a megyei „Kaszinó”-ba, a hol három törzstiszttel tarokkoztak egész esti 8 óráig. Ekkor tudta meg tudósítónk, hogy a három idegen tiszt senki más, mint *Lipót Saledor főherceg* altábornagy őfensége, kísérelő pedig *Hinterstoischer* és dr. *Koslinszky kapitányok* voltak. Estére a Korona nagytermében társasvacsera volt, melyen a főhercegen és fentnevezett kísérelőjén kívül Mayer Guidó honvédtábornok és a helyőrség összes tisztjei díszben, Kosa Marci cigánybánda gyújtó magyar nótái mellett vettek részt. *Hinterstoischer kapitány*, kit tudósítónk meginterviewolt, szeretetreméltó előzékenységgel következő adatokat közölte a levegő-beli utazásról: Február hó 28. csütörtökön reggeli 8 $\frac{1}{2}$ órakor a bécsi arzenál udvarán felszállt a „Wien” nevű katonai léghajó. A gondolában helyet foglaltak a főherceg és két kísérelője. A léghajó eleinte északnak vette útját, a midőn a Kahlenbergen át egészen Korneuburgig haladtak, itt $\frac{1}{2}$ 10 kor sűrű felhőkbe jutottak 1000 méternyi magasságban. Innen az irány megváltozott. Nemsokára Píravat (Morvaország) fölött lebegtek, a honnan Lundenburg felé vitte a szél. Itt a felhők a léghajó alatt szétoszlottak, és tiszta idő állt be. Így ment egészen a Morvavölgyig, hol a leggömböt 3000 méter magasba engedték felszállani, a Kárpátokat melyen maguk alatt elhagyva, a Vág völgy fölé kerültek. Ezt átszelve dőlnek fordult a léghajó, nemsokára maguk alatt látták Csallóköz szigetét elhaladni, innen kelet, később északkelet felé tartottak a léghajósok, míg egyszerre lábaik alatt Lévát pillantották meg, innen a léghajó megfordult és Nyitra felé tartott, hol is a várostól 2 órányira Gesztli falu határában a földre szálltak. A leggömböt, miután a gázt kibocsátották belőle, két paraszt-szekerre rakták, maguk pedig a bérő rozoga, nem épen elegáns zandlaaferen Nyitrára hajtottak. — A léghajó a 300 kilométernyi utat 4 óra alatt tette meg a levegőben, az elért legmagasabb magasság 3800 méter volt, a hőmérő pedig — 13 fokot mutatott. A főherceg és társasága az esti tíz órai vonattal Bécsbe utazott. — Held százados úr, a nyitrai mentelep parancsnokának szíves közlése alapján hozzuk, hogy mikor a léghajósok a bécsi arzenalban felszálltak, egyenesen észak felé vitte őket a szél, úgy, hogy azt hitték, hogy Prágában fognak „kikötni”, Prága helyett pedig kiszállottak Gesztlen. Mikor a déli órákban Nyitra környékére er-

tek, a köröskényi határban ledobtak egy zászlót, hogy a figyelmet magukra vonják, mert tervök volt, hogy Nyitrán szállanak le. Innen azonban Léva felé, majd vissza a Zsitvavölgyébe vitte a szél Verelény felé. Most itt próbálták szerencsét, hogy a zsitvavölgyi vasuton utazhassanak haza. Verebely mellett Ahán lebecsátották az erdes felületü vonszoló kötelet avégből, hogy az a talajba dözsölődve a rohanást mérsékelje és a léghajót megállapodásra bírja. A kötél aztán sebességgel vágatott és szántotta a hóval fedett határt egész Gesztig. Pográny mellett mikor lassankint alászállt, s a kosár a földet érte, hirtelen felszakították egész hosszában a léghajót, mely egyszerre kiürülvén, mozdulatlan maradt. A gesztiek természetesen rettenetesen megbámulták az égből jövő esodát, mely nemcsak Geszten, de még Pogrányban sem fordult elő soha. A léghajó, mely kosarába bepakolva teljesen elért, mint a vasutról jelentik, éppen négy métermázsát nyom. Hogy a katonai léghajózás a kormányozhatas minden hiánya mellett mennyire tökélyesült, mutatja azon körülmény, hogy ez a felszállás Hinterstoisser katonai léghajó osztály parancsnokának éppen ötvenedik felszállása volt. Lipót Szalvator főherceg altábornagy este a tisztai vacsorán fel is köszöntötte a „jubilansit“. Maga a főherceg pedig ötödször tette meg az utat. — A nyitrai tisztikar nem győzi eléggé dicsérni öfensége leereszkedő szeretetreméltóságát, ki a tisztiek valamennyiével a legszivélyesebb módon társalgott.

A nyitrai téli gazdasági tanfolyam záróvizsgálója. A Nyitrai Gazdasági Egyesület által rendezett IV. téli gazdasági tanfolyam záróvizsgálója március hó 8-án pénteken délelőtt 10 órakor fog megtartatni Nyitrán, a régi vármegyei közkórház épületében. A vármegyei gazdasági egyesület az érdeklődőket ezúton hívja meg a záróvizsgálóhoz. Fölkéri pedig különösen a lelkész és jegyző urakat, hogy a vizsgálati megjelenésre a földműves gazdákat buzdítani sziveskedjenek.

Jó fogást csinált minap az itteni rendőrség. Uhlík Mihály 20 éves csavargó, Belák János hasonszőrű cimborájával rövid egy hét alatt oly cselekményeket vittek véghez, melyek őket a börtönbe viszik. A két jó madár hurokra került és bevallották az elővizsgálat alatt, hogy e napokban a Herlinger-féle (köznyelven Frastaczka) pálinkás boltban Kueserka János nagybössányi rezeg parasztot ruhájától megfosztották. — Ugyancsak ez a két jó madár február hó 23-án déli órákban, tehát világos nappal betört Ehrenfeld Jakab zabori nyaralójába, hol a takarékok tűzhelyet szétbontották, hogy a befalazott sűrű-csővet és a vörösréz üstöt kiemeljék, aztán több berendezési tárgyat összepakoltak. A másik betörést özv. Fekete Istvánné asztalos mesterné szarkahegyi villájában követték el, honnan egy permetező-gépet, 40 porcellán tányért, hozzávaló evőkészletet és asztalneműt, egy nagy tükröt stb. elloptak. A lopott tárgyakat egymásután eladogadták, a tükrön pedig nem tudván túladni, földhöz csapták. Uhlík azonkívül egy Hamran Gábor nevezetű süteményes fiút a honvéd lak-tanya előtt megtamadott, penzt követelvé tőle. mit a fiú megtagadott. Uhlík erre bicskát rántott és a balorcába döfte. Egy közeli rendőr ezt látván, Uhlíkot nyomban letartóztatta. Mindkét mák-virág az ügyészségnek lön átadva. Az eladott lopott tárgyak mind megkerültek és pedig özv. Kohn Samuné, Héber Herman, Weisz Samu, özv. Kramer Róza és Sinkó Józsefnél, mindannyian IV. kerületbeli lakosok, kik ellen szintén mint orgazdák ellen, a vizsgálat folyik.

Árpavetőmag-értékesítő intézmény. A Nyitrai Gazdasági Egyesületnek már régi terve egy árpavetőmag-értékesítő intézmény szervezése, melynek célja volna a vármegye ezen fontos terményének, különösen a kiscsárdák szemponyjából való jobb értékesítése, s célja volna

az, hogy a nyitrai árpavetőmagot kereső, illetve venni akaró gazdaközönség ezt eredeti minőségben, biztos forrásból meg is kaphassa. A Nyitrai Gazdasági Egyesület az intézmény céljaira a nyitrai takarékpénztár áruaktárainak egy részét akarja felhasználni. A szervezet megállapítása és a részletkérdések megbeszélése végett a földművelésügyi miniszter megbízásából Rodiczky Jenő igazgató és Károly Rezső tanár a napokban Nyitrára érkeznek.

Egy kalandos életű festő jelent meg tegnap szerkesztőségünkben s arra kért, hogy ajánljuk őt a nagyközönségnek. Nem alamizsnát kér, hanem tisztességes munkával akarja megkeresni kenyerét. Lovag Butkiewicz Tivadar lengyel akadémiai festőnek nevezi magát s állítólag a legjobb bizonyítványokkal rendelkezik. Résztvett annak idején a lengyel szabadságharcban. Megsebesülve az oroszok fogságába került, kik Szibériába deportálták, néhány hónapi szigorú rabság után pedig besorozták az orosz hadseregbe, mint közlegényt. 12 évi katonáskodása alatt több háborúban küzdött s ismételt megsebesült. Vitézsége megszerezte számára a tiszti rangot s mint kapitányt nyugdíjazták, de egyuttal kikötötték, hogy tartozik áttérni az orosz vallásra. Odesszában telepedett le s a festőművészetnek élt, de mert nem tért át az orosz vallásra, nemsokára el kellett hagynia Oroszországot. Azóta sokat bolyongott, eljött közben Magyarországra is, megfordult több vidéki városban s mindenütt meg voltak elégedve munkájával, mint ezt bizonyítványai mutatják. Jelenleg városunkban a Hid-utca 19. sz. alatt tartózkodik szegényen s hozzá még reumától is gyötörve, de ennek dacára is szívesen dolgozunk, hogy tisztességesen fenntarthassa magát. Fest arc- és tájképeket, oltárképeket stb. Ajánljuk a szegény festőt a közönség pártfogásába.

Uj oltáregylet. A nyitrai egyházmegyehez tartozó Bélapatakán (Nyitra m.) oltáregylet alakult, mely mint főkegyesület a nyitrai anyaegyletthez csatlakozott. Az ottani lelkész, Oravszky Rezső ur, kinek buzgólkodása folytán az uj egylet megalakult, még mint segédlelkész utolsó állomásán Rovnén virágzó egyesületet létesített, általában sokat tett a hitélet előmozdítására, ennél fogva legujabb alkotásához is a legbiztatóbb reményeket fűzzük.

A kath. autonomia 12-es bizottságát március 11-ére, a 27-es bizottságot pedig márc. 12-ére hívta össze Szapáry Gyula gróf, a két bizottság elnöke. Ezek az üléseken a 3-as bizottság elő fogja terjeszteni a püspöki kar és a kormány véleményeit.

Falusi iustitia. Kovács Márton csenkei származású negyedi földműves már huzamos idő óta haragban van szomszédjával, ifj. Bitter Lajos és Pállal. Ok erre a beltelek rendezése. Sok pert okozott az is, hogy kié tulajdonképen a kerítés melletti akácfák. E napokban Bitterék lakodalomban voltak és Kovács jónak látta megelőzni a törvényt, a fákat kiásta és sajátjára vitte. Másnap persze ez hamarosan kiderült és Kovácsnak udvarán elkezdődött a nemulass. Fia, István lapáttal, az apa revolverrel legyeskedett, a minék az lett a vége, hogy Bitterék kapták a jó szomszédokat és bezárták őket a disznók közé az ölbe; a fákat pedig visszacipelték. Mikor Kovácsné hazakerkezett a faluból és moslékkal kínálja a kondit, hát bizony ismerősökre bukkant...

Katonai lovak köztenyésztési célokra. Az O. M. G. E. azon felterjesztésére, hogy a katonai lovak egy része köztenyésztés céljaira engedtessek át, a közös hadügyminiszter leiratilag tudatta az érdekelt egyesülettel, hogy a fiatalabb katonai lovakat semmi körülmények között sem hajlandó köztenyésztés céljaira bocsátani, az idősebb lovakra vonatkozólag a kérdést fontolóra veszi, de eleve kijelentette, hogy keresni fog a gazdák érdekeinek megfelelő megoldást.

Nagytapolcsányi járás népszámlálási kimutatása.

A községek megnevezése.	Az összeirt egyének száma	
	jelenlevők	távollevők
Nyitra-Bajna	1295	29
Felső malom telep	37	1
Pivovár telep	33	3
Papirgyár telep	34	—
Papsó malom	16	1
Bellesz	259	—
Kis-Dovorán	155	7
Homolicska csárda	4	3
Csízóc alsó puszta	16	—
Csízóc felső puszta	7	2
Nagy-Dovorán	387	8
Vitkóc	120	3
Kakasfalu	81	1
Nagy-Bodok	822	26
Nagy-Szulány	156	—
Kis-Szulány	149	3
Kis-Vicsap	336	17
Csermend	523	15
Pacolaj	196	2
Csitár	255	30
Koros	975	—
Hrad puszta	25	—
Fel-ó-Helbény	167	—
Olichó	5	—
Alsó-Helbény	355	—
Nagy-Bölgvény	324	—
Kis-Bölgvény	177	—
Szolesánka	184	11
Onor	296	8
Kovarc	1057	113
Szolesány	1288	142
Appony	746	84
Családka	412	3
Zerdahely	557	8
Szulóc	484	17
Cigány telep	29	1
Zádubnica puszta	38	1
Fodluzsány puszta	43	—
Ny-Ludány	704	10
Chrabor	551	1
Falkas-Dovorán	390	2
V.-Ujfalu	304	6
Kamanfalu	341	12
Ny.-Pereszlény	1086	44
P.-Mancickó	33	2
Belinc	197	1
Körtvélyes	453	—
Szomorfalu	97	1
Lovászi	364	4
Prasic	865	—
Oksó malom	70	—
Erzsébet major	95	—
Duchonka p.	41	—
Nemecke	312	20
Tvrdomesztic	367	5
Podhragy	63	1
Oszkó puszta	9	—
Bukovina p.	63	—
Závada	379	1
Zahrada puszta	95	—
Hlari major	4	—
Teszér	395	21
Velusóc	345	19
Radosna	1143	107
Ny.-Sarló	989	44
Vezekeny	366	31
Lipovnok	284	22
Krtóc	203	4
Alajos major	100	3
Bzinc	157	3
Szeptenc-Ujfalu	488	6
Nagy-Rippény	698	75
K.-Vieszka puszta	112	3
Mancickó major	100	—
Kis Rippény	262	—
Nezette	178	—
Sarluska	147	13
Püspökfalu	182	13
Böfalu	363	29
Tavarnok	1098	9
Úrminc	719	30
P.-Kelecsény	139	9
Károly major	36	3
Kuzmic	213	2
Ny.-Némethi	390	15
Nagy-Jác	490	19
Mrsza major	25	1
Nemes-Jác	476	26
Kis-Jác	72	5
Nagy-Tapolcsány	4953	202
Osszesen	33553	1373

Altalános elismerik úgy nálunk, mint külföldön, hogy a Mauthner-fele gazdasági és kerri magvak gyakran háromszor akkora termést adnak, mint sok másféle magvak. Különösen impregnált csillagjegyű répmagjai ritkítják párukat és össze nem tévesztendők más utanzott hasonló veljegyű, de nem impregnált répmagokkal. A Mauthner-fele magok tehát felülmúlhatatlanok és gazdáink csak helyesen cselekszenek, ha magszükségletüket mindig Mauthner-fele magokkal fedezik. 1—8.

Színház.

Dobó színtársulata nap-nap után újdonságokkal lép meg bennünket és oly előadásokat rendez, melyek a legkényesebb igényeket is kielégítik.

Hettőn „New-York szépe”, Kerker Gusztávnak a szó szoros értelmében világhírű nagy operette került színre. Amerikai darab, amerikai szerzőtől. Juhász Ilona volt az érdeklődés középpontja, s mindjobban tökéletesedő alakításával zajos tapsokat aratott Zúgó tapsokban volt része meg Feledi Boriska és Sziklay Szerénának is. A férfiak közül Horváth Kálmán, Szentes, Kardos, Nagy és Juhász értek el fényes sikereket.

Kedden Guthi és Rákosi Viktor „Napoleon öcsém” című pompás bohózata került színre. A francia mintára szervezett első magyar bohózatiro egy ezen legjobb terméke, mely egy kikapós fiskális s egy önfeláldozó ügyvédbojtár életéből mutat be rövid, de ugyancsak mozgalmas 24 órát, allandóan hangos derűtségben tartotta a közönséget. A telt ház sokat mulatott a félreismerhetlen Sipulusz-mókokon, a kacagtató helyzeteken, s a szereplők kitűnő alakításán. Nagy Imrét (Napoleon öcsém) illeti a siker oroszlánrésze; a szó igaz értelmében megrikatta a közönséget.

Szerdán Milócker örökszép „Koldusdiák”-ja töltötte meg a házat. A közönség élvezettel hallgatta a nagy stílusú zenét, melyben ma már az angol és francia operettek dívatja miatt oly ritkán van része. Juhász Ilka kitűnően iskolázott énekesnőnek bizonyult s játéka is Feledi Boriskának már annyiszor méltányolt klasszikus játéka mellett kellően érvényesült. Szentes Alendörf ezredese tan már nagyon is burleszk alakítás. Juhász, ha nem rossz tenorista is, mint szíves, legalább ebben a szerepben nem kelt rokonszenvet.

A heti műsor fénypontja a csütörtöki előadás volt. Sudermann „Otthon”-át adták, de csak félig telt ház előtt. Ha Sudermann tendenciái kifogásolhatók is, drámája mégis egyike a legszébb modern színmű termékeknek. A közönség izlése azonban még mindig inkább a könnyű muzsának hódol. Hisszük azonban, hogy Dobó társulata megszeretteti a közönséggel a drámát is, mert Daróczy Ikában oly hősnőt bír, ki a legkényesebb igényeket is kielégítheti. Magdáját nyílt színen is megtapsolta a közönség. Benedek Gyula Keller tanácsos szerepében ismét meggyőzött arról, hogy a társulat legjobb férfi színésze.

Pénteken „Szulanit” előadása különösen arról nevezetes, hogy a közönség teljesen homogen volt és a közönség, valamint a szereplők mind a keleti faj képviselői voltak. Akár a nézőtérén, akár a színpadon fordult meg az ember, Jeruzsálemben inkább, mint Nyitrán vélte magát. A darab tartalmilag nem sokat, mondhatjuk semmit sem ér, annál többet azonban a zenéje. Nagy élvezetet szereztek a közönségnek Juhász Ilona és Juhász énekükkel és Sziklay Szeréna, valamint Erdélyi Lillike igazán kellemes és bájos táncokkal.

Színházi műsor. Hettőn, március 4-én berletiszünetben „Asszonyregiment” operette újdonság. Kedden, márc. 5-én berletben „Dolly” színmű újdonság. Szerdán, márc. 6-án berletben „Bolond” legenda. Csütörtökön, márc. 7-én berletben „Hőfehérke” színmű újdonság. Pénteken, márc. 8-án berletiszünetben „New-York szépe” operette félhelyarákkal. Szombaton, márc. 9-én berletben „Kis szökevény” operette. Vasárnap, márc. 10-én d. u. „Robinson” tündérmese, gyermekelőadás, este berletben „Kolduló barát” életkép újdonság.

Török hódoltság az északnyugati Magyarországon I. Ferdinánd király alatt.

Irta: Matunák Mihály.

(Vége.)

A tüzéség kiegészítő részül az *arabadszi*-kat, vagy *top-arabadszi* kat kell említenünk, kik az ágyúk tovaszállításáról gondoskodtak. Szulejmán császár állította fel e csapatot és látta el kellő számu lovakkal és szekerekkel, mivel a lafétákat szállításra is használható állapotban csak későn hozták be a török tüzéségnél és előbb vagy tevéen vagy nagy szekereken továbbították az ágyúkat. A különböző lövegek, golyók és puskapor fuvárosai is *arabadszi* voltak, sőt részben a sereg pedgyásznak továbbított is. Kocsi-gyártók, szíjgyártók, nyergesek és kovácsok is voltak közöttük, hogy az előforduló károkat maguk kijavíthassák.

Tekintve a puskaporos kézi fegyvereknek ez időben még ritka voltát, a *puskapor-készítő* és *puskapor-örző* segédesapatok is ide tartoztak. Ilyenek a *harutdszik*, a löporkészítő malmok munkásai. Főnökeik: az aga, oktatómester, számvévo (nazir) s a kjátib mellett *duágú*, imádkozó, tábori pap is volt mindenütt, a hol a puskapor volt készletben, talán a felrobbanás veszélyének imádsággal való elhárítására. Volt egy külön zászló-tartójuk, *bojradár* és egy *álemdár*.¹ A puskapor gyártásához szükséges kent külföldről szállították, szemet idebent égettek és a salétromot is a rájakkal készítették. Külön kedvezményeket adtak egyes falvak lakóinak és kiváltságot arra, hogy bárhol is a szüksé tartaimú földet feláshassák és használhassák. A salétrom-főzés körüli buzgólkodás nem egy község jöletének, gyarapodásának volt eszközlője. Külön *löportári örségek* is említtetnek, duágúval, külön aga alatt, bölükökben állított szakaszokkal. A hol ezek nem voltak, a löporkészletek őrzése a *dzebedzsiket* terhelte.

Házilag készültek a csapatok mindennemű készletei. A vértető fegyverek gyártói voltak a dzebedzsik. Csak a legnagyobb örségekben voltak találhatóak. Ezeknek foglalkozását képezte a császári fegyvertárak készleteinek reudben és számbau való tartása.

Ugyancsak fegyverek készítésével foglalkoztak a *kalkandzsik* is. A *kalkan* kerak kézi paizs hegyes köldökkel, belül szíjazással, melylyel karra csatolni, vagy kézbe fogni lehetett. Fa vagy vas vázra bőrből készítették, nem ritkán aranyosan, ékesen préselve. Szélre rojtok jöttek, belül puhán volt belelve.² A *kalkandzsik*ból csak egynéhányan voltak egy-egy örségben.

Nemcsak fegyvereit, hanem az előforduló kézműves munkákat is házilag készítette a kincstár és ezért mindennemű kézművesekre is volt szüksége. Dzsémaetekre osztva, katonai fegyverem alatt, a zsoldos sereg keretén belül tartotta ez embereket és végeztette velük a naponként szükséges és előforduló újításokat és javításokat.

Meg kell említenünk azon csapatot is, mely a seregbe lelkesedést öntött, a *zenét* csinálta. Nevük *mehter* s hivatásuk a minel erőteljesebb trombitálás és dobolás. A nyugati ember azt a vad zenét, melyet a magas, éles és mély hangú trombiták recsegése, a klarinétok metsző szava, a rézdobok recsegő pergése és a nagy dobok ágyúszzerű döreje okozott, ha egyszer is hallotta, egyhamar el nem felejtette. A *mehter-bási*, főzenész kiváló rangban volt és Stambulban székelt. Négyenél többet ez időben a legnagyobb örségben is ritkán találunk.

A hajósokat (*gerán*) csak érintve, megemlítjük a gyakran előforduló *csaus*-okat, kiknek feladata a futári szolgálatok és ily minőségben nem ritkán fontosabb érintkezések közvetítése volt. Első sorban mint a nagy birodalom adminisztrációs érintkezésének közegei, hozzák Stambulból a rendeleteket, viszik Budáról a jelentéseket és a közeledő had előfutárai, a hadi dispoziciók hordozói. Nagyobb számmal a pasalikok székhe-

lyein találhatóak, de a bégek rendelkezésére is állottak hasonló hírvivők a szandzsákok székhe-lyein. Gyors lovakkal bírtak, igen jól voltak fizetve s némelyek közülök nagyobb hűbéreket is nyertek.

Mint a katonai szolgálatnak nem óhajtott utolsó fokozatát a *mütékádok* is kell megemlítenünk. Ezek a nyugdíjazottak. Nemcsak a zsoldos csapatok rokkantjait, hanem a hűbérek után járó kötelemeket nem teljesíthető hűbéreseket, az államszolgálat bármely ága, a templom, az iskola elagott és szolgálatra már nem alkalmas tagjait is maguk közé fogadták. Foglalkozásuk csendes-sége, veszélytelensége a duágúk, imádkozók osztályába hozta.

Katonai szervezéssel bírtak a *pászbánok* éjjeli őrk is, aga és kijaja alatt.

Végül említenők a császári raktárak őrei, az *embárdzsik*, kik a zsoldos haderő élemezésére szánt pénzért vett, vagy tizedek címén beszédett mindennemű szerek, a gabona, liszt, só, rizs, olaj, vaj, hagymakészletekre ügyeltek és azokat kezelték.

A zsoldos haderő, nem számítva a hűbérest, szandzsájkainkban ez idő szerint a következőleg volt elhelyezve:

Az *esztergomi szandzsák* két várban: Esztergom és Csekerdében 1543-ik év végén Musztafa dizdár alatt 2876 ember volt, 1544-ben 2117, 1558-ban Junisz dizdár alatt 1485 ember. Ezek közül müssztahfiz 393, dzsebedzsik 6, *mütfeferrika* (élemezési tisztviselő) 7, azáb 514, martolosz 340; lovas 212, tüzer 44.³

A *nógrádi liában*: Nógrádon 1544—45-ben Dursun dizdár alatt 214, 1558-ban 255 ember, köztük 108 gyalogos, 134 lovas, 10 topesi és 3 papi személy.⁴ Drégelyen 1558—59-ben Rusztem dizdár alatt 200 főnyi örség, 50 müssztahfiz, 8 topesi, 56 azáb és 86 martolosz. Szandán 1559—60-ban Hajdar dizdár alatt 37 ember, 32 müssztahfiz és 5 topesi.⁵

A *szécsényi kerületben*: Szécsényben Mahmud aga dizdár alatt 256 ember, 48 müssztahfiz, 19 topesi, 67 ulüfedzsi, 31 azáb, 21 martolosz.⁶

A *füleki szandzsákban*: Füleken 1558—59-ben Hádzsi Ali dizdár alatt 323 ember, 52 müssztahfiz, 6 topesi, 174 ulüfedzsi, 91 azáb és reisz.⁷ Szabadkán 1558—1559-ben Khurrun dizdár alatt 32 müssztahfiz.⁸ Bujákon ugyanekkor Jusuf aga dizdár alatt 30 müssztahfiz.⁹ Hollókőn Mohammed aga dizdár alatt 24 ember, 21 müssztahfiz és 3 topesi.¹⁰

Béke idején tehát a bányavégek melletti négy szandzsák örségének létszáma I. Ferdinánd uralkodásának vége felé mintegy 2600 főre rüggott. Ebből vagy 1900 gyalogos, köztük több mint 700 müssztahfiz; 96 tüzer és közel 600 ulüfedzsi. Ehhez számítandó még a körülbelül 800 főre rügó hűbéres haderő s így az itteni török haderő összesen mintegy 3000 emberből állott.

A török félhold alakú végvár-vonallal szemben a magyar végvár-vonal ez időben a következő volt: *Komárom*, az elbukott Esztergom helyett s a felépített Párkány ellen 1545—46-ban épült első *Érsekújvár*¹¹, *Surány*, *Komjáth*, *Ghimes*, *Léva*, *Szentbenedek*, *Bakabánya*, *Csábrág*, *Bozók*, *Korpona*, *Szászi*, *Dobronya*, *Zólyom*, *Véghles*, *Kékkő*, *Divény* és *Murány*.

A török és magyar csapatok szervezete, kiképzése, felszerelése, zsoldja és szelleme között nagy különbség volt.

Mig ugyanis a török állandó s kitűnően szervezett hadsereg katonája ifju korától venségeig fegyver alatt volt, egyedül a hadviselésnek élt, szamtalan harcban — három világrészben — és békeben képezte magát, jól volt felfegyverezve, a magyar katonánál háromszor jobban fizetve s győzhetetlen császárnak, a Nagy Szulejmánnak mindinkább terjedő hatalma, dús szakmányra, fényes jövőre s rangra való kilátás vitez tettekkel lekesítette: addig a magyar felkelő sereg tagja-

Legnagyobb részt bekés foglalkozású földmivelők, iparosok és bányászok, vagy csavargók voltak, kiket csak nagyobb veszély idején szőlítottak harcra fegyver alá, melynek forgatásához edeskeveset értettek; kik gyakran a szükség és nyomor miatt azt a csekély zsoldot sem kapván, nélkülözni voltak kénytelenek s kikre a számtalanszor megalázott, legyőzött, adófizető királyuk tűnő-fogyó ereje, tehetetlensége és gyakran részvételensége deprimálólólag hatott.

Ha még ehhez azt is vesszük, hogy a Ferdinánd és a Zápolyayak közötti trónviszályok s a reformáció első korszakabeli vallási egyenetlenségek és belvillongások jelentékenyen meggyengítették az országot s ugyancsak a vallási viszályok miatt s más okokból külföldön elfoglalt, igénybe vett, kimerült s Magyarország iránt bizalmatlan király országát legtöbbször magára hagyta: nincs mit csodálkoznunk, hogy a Pálffyig s a tökéletesebb hadviselés behozataláig, a minden rendszer nélkül, szétszakadozva s ósdi módon küzdő magyar had hősiessége, az egy célért, a szultán és óriási birodalmának még nagyobb dicsőségeért lelkesen, fanatikusan harcoló, egységes és jól képzett, szervezett és konzervált török erőn mindannyiszor megtörik.

¹ Az érem díszesebb zászló, melynek közepén ezüst pléből vert félhold ragyog. A bajrak ércéremmély nélkül való.

² A bécsi 1883-ik évi tört. kiállításon 14 darab volt látható. L. Katalog der historischen Ausstellung der Stadt Wien. 1883. 345-735 számok között. A budapesti 1886-iki történelmi kiállításon is 10 darab kalkan volt. V. ö. Majláth Béla: A tört. kiállítás kalauza. Bpest. 1886. 1316-1324 szám alatt.

³ Defterek I. 20-21. 38. II. 229-231. II.

⁴ Defterek I. 43. II. 232.

⁵ II. 250.

⁶ II. 233.

⁷ Defterek II. 232.

⁸ U. o. 234.

⁹ U. o.

¹⁰ U. o. 233-234.

¹¹ Érsekujvárot, a Nyitra folyó bal partján, Bajcs felől, 1545-6-ban Várday Pál esztergomi érsek építtette. Századok. 1896. apr. füz. „Érsekujvár alapítási éve“ c. cikkem. Mivel azonban alkalmatlan helyre volt építve, 1573-1580-ban a Nyitra vizének jobb partján, Érsekujvár mostani belvárosa helyére erősebb, 47 k. hold területű várat építettek, mely különösen 1605-1711-ig világhírű szerepet játszott történelmünkben. V. ö. Hadtörténelmi Közlemények. 1897. 102-109. „Érsekujvár második alapítása“ c. cikkemet. Az első Ujvár történetét leírta Fábrián János: Az esztergomi érsekség Uj Vára (1545-1580). Esztergom. 1896. Buzárovits G. kiadása. 44 l. A másodikét megírta Balás György: Ujvár (Érsekujvár) várépítészeti rendszere és katonai szerepe c. kitűnő tanulmányában. Hadtört. Közlemények 1888. évf. 199-223 és 431-473. II.

124. t. u./1737. kig. szám.

Pályázati hirdetés.

Nyitra r. t. városnál f. 1901. évi július hó 1-től megüresedő

városi gyepmesteri állás

betöltendő lévén, feihivatnak mindazok, a kik a szóban levő alkalmazásra pályázni óhajtanak, az életkorukat, eddigi foglalkozásukat, vagyoni állapotukat, magaviseletüket s illetőségüket igazoló bizonyítványokkal felszerelt zárt ajánlkozási kérvényeiket (a melyekben részletesen kifejezendő, hogy mily időre, milyen felmondási feltétellel, s netán megszabandó milyen egyéb különös feltételek mellett vállalkozik az ajánlkozó) a városi tanács iktató hivatalában **f. 1901. évi április hó 1 ig** nyujtsák be, a mely határidőig az ugyanott közszemlére kitett pályázati illetve szerződési részletes feltételek is betekintheők, sőt egyszerü másolatban is kivehetők.

Nyitra, 1901. évi február hó 25-én.

A városi tanács.

SULGAN ANDRÁS

cipész-üzlete

Nyitra, Vármege-utca 10-ik szám alatt

készít és raktáron tart mindennemű és legjobb minőségű

lábbelieket

urak, hölgyek és gyermekek részére, izléses kiállításban, pontos kiszolgálás és jutányos árak mellett.

Mauthner-féle konyhakerti és virágmagvakat

ajánl

Prohászka Gusztáv,

fűszer- és csemegekereskedő

NYITRÁN, Kossuth-tér.

1896. Orsz. kiállításon díjjal kitüntetve, 1896.

Juhari és Furda

templom és szobafestők
Nyitra, Káptalan-u. 17.

Ajánljuk a nagyérdemű közönségnek ujonnan kibővített és

TEPLOMFESTÉSZET

celjára a legfőbbkétesebben berendezett üzletünket, melyben

templomok festését,

oltárok és képek renoválását, valamint szobafestészeti és mázolásai munkákat s ezeknek úgy középkori, mint legújabb stílus izléses kidolgozását és jutányos árak mellett való elkészítését elvállaljuk.

Kiváló tisztelettel

Juhari és Furda,
templom és szobafestők.

Költségleírványzatok és tervezetek ingyen.

Erdem-oklevél.

Számítalan elismervény.

A Richter-féle Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

egy régi kipróbált házszer, a mely már több mint 30 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmazatik köszvénynél, csúznál és meghűtéseknel. Intés. Silányabb utazatok miatt bevasárláskor mindig figyelemmel legyünk a „Horgony“ védjegyre és a „Richter“ orvosságokra. 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítók,
Rudolstadt.

Eladó

260	métermázsa	. .	búza
100	"	. .	rozs
130	"	. .	árpa
30	"	. .	esparzettamag.

Hol? megmondja a kiadóhivatal.

Tetszés szerinti fizetési feltételek!

VAJDA J. butorgyári raktára
NYITRA, Párutca.

A n. é. butorvásárló közönség becses figyelmébe ajánlom dús választéku, szilárd és modern stílusú

háló, ebédlő, uri szoba és szalon berendezésekből álló raktáramat

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, minden versenyt kizáró olcsó árakon, ugyszintén

saját készítményű kárpitos butoraimat.

Szolid és pontos kiszolgálás biztosítatik. Kivánatra költségvetéssel és rajzokkal szívesen szolgálók.

20-52.

Kiváló tisztelettel

VAJDA J.

Tetszés szerinti fizetési feltételek!

Szalon garnitúrák rendkívül jutányos áron kaphatók.

Szalon garnitúrák rendkívül jutányos áron kaphatók.

Pártoljuk a magyar ipart!

Legjobb Csontlelvélpapír

„Adria“

HAZAI GYARTMANY!

Versenyez a külföld elsőrendű készítményeivel.

A párisi kiállításon az „Arany érem“-mel kitüntetve.

KESZITI

Csász. és kir.

udvari szállító

RIGLER JÓZSEF EDE

PAPIRNEGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPESTEN.

Kapható: HUSZÁR ISTVÁN könyvkereskedésében Nyitra.

Teljesen ingyen!

Dr. Tóth János felső-zobori szőlőjében mintegy

800 szekér kő

a szőlő kitisztítása céljából, teljesen ingyen átvehető. A kő egy rakáson van, közel az uthoz és igen könnyen megközelíthető. A kik az ajánlatra reflektálnak, forduljanak akár szóval, akár írásban lapunk szerkesztőségéhez.

Alapított 1869-ben

NYITRAI NÉPBANK

mint részvénytársaság

elfogad betéteket a legjutányosabb feltételek mellett, **leszámitol** váltókat, betéti könyvecskéket; **kölcsönöket** ad ingatlanokra a legkisebb kamatláb és szabott ügyvédi díjak mellett amortizációra különböző tervekben; **előleget** ad arany- és ezüstműekre, sorsjegyek, részvények- és másnemű értékpapírokra; **elad és vesz** mindennemű értékpapírt napi árfolyamban; **felvilágosítással** szolgál és mindennemű megbízást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási ügyekről.

Az igazgatóság.

Székhaza Városháztér 3. sz.

Minden háziasszony és anya

üdvözölhető, aki az egészség, takarékoság és jóízre való tekintetből a Kathreiner-féle Kneipp-malata kávé (mely csakis az ismert eredeti csomagokban valódi) használja.

SZUPERFOSZFÁTOT,

kénsavas kálit,
kénsavas ammoniakot,

Kovasavas kálit,

(dohánytrágyázásra)

Chilisalétromot,
Kainitot,

40%-os
Kálitrágyasót

és egyéb műtrágyaféléket elismert kitűnő minőségben legolesóbban szállít a

„HUNGÁRIA“ műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.